

Cynllun busnes 2024-25

Arolygiaeth Carchardai EF

Ebrill 2024

Cynnwys

Rhagair	3
Section 1 Cyflwyniad	5
Section 2 Mandad.....	7
Statud	7
Disgwyliadau.....	8
Arweinyddiaeth	9
Protocol Dewisol y Cenhedloedd Unedig i'r Confensiwn yn erbyn Arteithio a Thriniaethau neu Gosbau Creulon, Annynol neu Ddiraddiol eraill (OPCAT)	10
Datganiad cydraddoldeb ac amrywiaeth yr Arolygiaeth Carchardai	10
Section 3 Adnoddau	12
Section 4 Cynllun busnes 2024-25	13
Arolygiaeth annibynnol	14
Arolygiaeth ddylanwadol.....	19
Arolygiaeth atebol.....	22
Arolygiaeth abl.....	23
Arolygiaeth gydweithredol.....	27
Atodiad I: Geirfa	30
Atodiad II: Amcanion strategol 2024–25.....	32
Arolygiaeth annibynnol	32
Arolygiaeth ddylanwadol.....	32
Arolygiaeth atebol.....	32
Arolygiaeth abl.....	32
Arolygiaeth gydweithredol.....	33

Rhagair

Rwyf wrth fy modd bod fy rôl fel Prif Arolygydd Carchardai wedi cael ei hymestyn am dair blynedd arall, gan ganiatáu i mi barhau i arwain fy nhîm rhagorol i graffu'n annibynnol ar amodau a thriniaeth carcharorion.

Ers ein cynllun busnes 2023–24, rydym wedi cyhoeddi tri Hysbysiad Brys (UN) yn yr ystâd oedolion ac un yn yr ystâd ieuenctid. Roedd lefelau uchel o drais, cyffuriau a hunan-niweidio yn amlwg iawn fel prif bryderon ym Mryste, Woodhill a Bedford. Roedd y carchardai hyn yng nghanol y ddinas hefyd yn aml yn ceisio ymdopi â gorlenwi a phwysau staffio.

Fodd bynnag, mae ein pryderon yn ymestyn y tu hwnt i'r carchardai hyn. Mae'r ystâd yn gyffredinol dan bwysau aruthrol, gyda rhagolygon yn rhagweld cynnydd pellach ym mhoblogaeth y carchardai. Fel rhan o ymchwiliad y Pwyllgor Dethol ar Gyfiawnder i Boblogaeth Carchardai'r Dyfodol a Chapasiti'r Ystâd, rhoddais dystiolaeth (Hydref/Tachwedd 2023) ynghylch canlyniadau pellgyrhaeddol y pwysau presennol, gan gynnwys bod llawer o garcharorion yn gorfod byw mewn amodau gorlawn. Mae trais a hunan-niweidio ar gynnydd ar draws llawer o garchardai yng Nghymru a Lloegr, gyda chyfraddau brawychus iawn o hunan-niweidio yn ystâd y menywod. Mae ein hadroddiad thematig diweddaraf, *Yr arhosiad hir: Adolygiad thematig o oedi wrth drosglwyddo carcharorion sydd â salwch meddwl*, yn tynnu sylw at y gefnogaeth annigonol a roddwyd i'r unigolion mwyaf sâl yn y carchar.

Mae'r diffyg trefn parhaus ac ansawdd gwael addysg, gwaith a sgiliau yn parhau i lesteirio ymdrechion i adsefydlu carcharorion yn effeithiol ar gyfer ailintegreiddio'n llwyddiannus i gymdeithas. Mae cymorth ailsefydlu i bobl sy'n gadael carchar yn dal yn bryder, fel y nodir yn ein tystiolaeth i'r Pwyllgor Cyfrifon Cyhoeddus (Mai 2023). Rydyn ni'n gobeithio y bydd ein thematig arfaethedig ynghylch ysgogi ymddygiad cadarnhaol mewn carchardai yn adnodd gwerthfawr i lywodraethwyr a'u staff yng nghanol yr heriau sy'n bodoli mewn perthynas â rheoli system carchardai orlawn.

Yr UN ar gyfer Cookham Wood oedd y pumed CU a roddwyd i sefydliad sy'n dal plant ers i'r broses gael ei chyflwyno yn 2017. Rydym yn dal yn bryderus iawn am y defnydd helaeth o 'gadw ar wahân', arfau'n cael eu cynhyrchu'n eang, a llawer o blant yn teimlo nad oes neb yn gofalu amdanynt.

Rydym yn parhau i fonitro'n agos y dirwedd sy'n esblygu yn yr ystâd fewnfudo, yn enwedig gyda chyflwyno'r Ddeddf Ymfudo Anghyfreithlon ac ansefydlogrwydd cynyddol mewn canolfannau symud ymlaen ar gyfer mewnfudwyr. Yn ddiweddar, fe wnaethom gyflwyno ein hymateb i Ymchwiliad Brook House ar ôl pwysu a mesur yn ofalus adroddiad ac argymhellion terfynol yr Ymchwiliad.

Bu gweithgarwch deddfwriaethol sylweddol yn ystod y flwyddyn ddiwethaf mewn perthynas â chyfiawnder troseddol. Yn benodol, mae'r Mesur Cyfiawnder Troseddol yn amlinellu cynlluniau i rentu manau mewn carchardai dramor, gan gyfeirio at rôl bosibl ar gyfer y Prif Arolygydd Carchardai. Wrth i ragor o fanylion gael eu darparu, byddwn yn asesu ein rôl yn unol â hynny.

Ym mis Hydref 2023, fe wnaethom ddechrau defnyddio fersiwn wedi'i diweddarau o Disgwyliadau ar gyfer carchardai dynion ar ôl ymgynghori â rhanddeiliaid. Mae'r chweched argraffiad newydd yn diweddarau ein Disgwyliadau er mwyn i ni allu parhau i gyflawni ein cyfrifoldeb i ddarparu asesiadau annibynnol a gwrthrychol o ganlyniadau i garcharorion. Rydym wedi gwella ein harolygiad o gydraddoldeb, amrywiaeth a chynhwysiant drwy bwysleisio pwysigrwydd canlyniadau yn hytrach na rheoli a phroses.

Eleni, byddwn yn edrych ar ffyrdd o gryfhau a mireinio ymhellach ein ffocws ar bwysigrwydd arweinyddiaeth effeithiol mewn manau cadw er mwyn sbarduno a dylanwadu ar newid cadarnhaol.

Rydym hefyd yn awyddus i barhau i annog arweinwyr carchardai i harneisio'r defnydd o ddata i gyflawni gwelliannau parhaol ac ystyrlon i'w carchardai a byddwn yn parhau i wreiddio dull gweithredu sy'n seiliedig ar dystiolaeth yng Ngharchardai EF. Mae datblygiadau pellach i'n pecynnau data yn helpu arolygwyr i ganolbwyntio ar dueddiadau mewn metrigau allweddol, a nodi'n hawdd y cryfderau a'r gwendidau ym mherfformiad carchardai.

Edrychaf ymlaen at barhau â'n gwaith ar y cyd â'n harolygiaethau partner i wella canlyniadau ar draws y system cyfiawnder troseddol. Tynnodd adroddiad sylw'r Cyd-arolygiad Cyfiawnder Troseddol eleni sylw at y problemau systemig sy'n ymwneud â recriwtio a chadw staff ar draws y system cyfiawnder troseddol. Mae hwn yn fater sy'n galw am sylw parhaus.

Mae ein blaenoriaethau allweddol ar gyfer 2024–25 wedi'u nodi yn y cynllun busnes hwn a byddant yn helpu'r Arolygiaeth i barhau i sbarduno gwelliannau mewn canlyniadau i garcharorion.

Charlie Taylor
Prif Arolygydd Carchardai EF

Mawrth 2024

Adran 1 Cyflwyniad

1.1 Mae'r cynllun busnes hwn yn disgrifio ein gwaith arfaethedig ar gyfer y flwyddyn i ddod o dan ein hamcanion strategol (gweler Atodiad II). Mae'r cynllun yn nodi mandad a gwerthoedd yr Arolygiaeth Carchardai. Disgrifir gwaith yr Arolygiaeth dan bum thema:

- **Arolygiaeth annibynnol**

Byddwn yn cyflawni ein dyletswydd statudol. Bydd ein prif dasg, sef adrodd yn gywir, yn ddiuedd ac yn gyhoeddus ynghylch y driniaeth a'r amodau ar gyfer ceiswyr lloches, yn parhau. Bydd ein dull seiliedig ar werthoedd, ein Disgwyliadau annibynnol a'n methodoleg yn ein cefnogi i sicrhau bod safonau hawliau dynol yn cael eu cynnal a bod canlyniadau i garcharorion yn gwella ar draws y gwahanol leoliadau carcharu rydym yn eu harolygu.

- **Arolygiaeth ddylanwadol**

Byddwn yn arolygu ac yn adrodd mewn ffordd agored, gan herio'n adeiladol y rhai sy'n gyfrifol am y sefydliadau rydym yn eu harolygu. Byddwn yn sicrhau bod tystiolaeth o'n harolygiadau yn sail i bolisi ac ymarfer ac yn cyfrannu at wella canlyniadau i'r rhai sy'n cael eu cadw yn y ddalfa. Bydd ein strategaeth gyfathrebu yn sicrhau bod canfyddiadau ein harolygiadau ar gael i amrywiaeth eang o randdeiliaid, gan gynnwys y cyhoedd.

- **Arolygiaeth atebol**

Byddwn yn rheoli ein hadnoddau'n effeithlon ac yn ymgymryd â'n gwaith mewn modd proffesiynol. Byddwn yn rhoi cyfrif am ein perfformiad ac yn parhau i ddangos gwerth am arian.

- **Arolygiaeth abl**

Byddwn yn sefydliad amlddisgyblaethol sy'n seiliedig ar werthoedd ac sydd wedi ymrwymo i arfogi ein staff â'r sgiliau sydd eu hangen arnynt i gyflawni ein pwrpas. Fe wnawn ni ymdrechu i wella amrywiaeth ein gweithlu. Byddwn yn defnyddio ein hadnoddau'n effeithlon i wella ansawdd ein harolygiadau a gwella'r ffordd y caiff ceiswyr lloches eu trin a'r amodau ar eu cyfer.

- **Arolygiaeth gydweithredol**

Byddwn yn cyflawni ein rhwymedigaeth statudol i gydweithio â'n partneriaid cyfiawnder troseddol, yn ogystal â phartneriaid eraill sy'n rhanddeiliaid allweddol, i hyrwyddo amodau ar gyfer ceiswyr lloches yn well. Fel aelod o'r Mecanwaith Atal Cenedlaethol (NPM), byddwn yn

gweithio gydag Ysgrifenyddiaeth NPM (sydd wedi ei lleoli yng Ngharchardai Ei Fawrhydi) a chydag aelodau NPM i gynyddu OPCAT (Protocol Dewisol y Cenhedloedd Unedig i'r Confensiwn yn erbyn Artaith a Thriniaethau neu Gosbau Creulon, Annynol neu Ddiraddiol eraill) a chydlynu gweithio ar y cyd.

- 1.2 O dan y pum thema hyn, mae'r cynllun busnes hwn yn darparu fframwaith ar gyfer cyflawni ein gwaith. Mae wedi ei osod yn erbyn y prif risgiau lefel uchel sy'n gysylltiedig â'n gwaith, yr adnoddau sydd ar gael a'r tybiaethau cyllido.
- 1.3 Mae ein rhaglen arolygu ar gyfer 2024–25 a'r fframwaith arolygu y byddwn yn ei ddefnyddio yn destun ymgynghoriad statudol yn unol â gofynion Deddf yr Heddlu a Chyfiawnder 2006 a.28. Mae'r ymatebion, yr ydym yn ddiolchgar amdanynt, yn cael eu hystyried a'u hymgorffori yn ein cynlluniau busnes bob blwyddyn.

Adran 2 Mandad

1.4 Mae Prif Arolygwyr olynol wedi crynhoi pwrpas yr Arolygiaeth fel a ganlyn:

'Rydym yn sicrhau bod manau cadw yn cael eu harchwilio'n annibynnol, yn adrodd ar amodau a thriniaeth ac yn hyrwyddo canlyniadau cadarnhaol i'r rhai sy'n cael eu cadw'n gaeth a'r cyhoedd.'

1.5 Mae'r datganiad o bwrpas hwn yn deillio o bwerau a dyletswyddau deddfwriaethol Prif Arolygydd Carchardai Ei Fawrhydi a rhwymedigaethau'r Deyrnas Unedig sy'n deillio o'i statws fel parti i OPCAT.

Statud

1.6 Mae cyfrifoldebau Prif Arolygydd Carchardai Ei Fawrhydi wedi eu nodi yn adrannau 5A a 43 Deddf Carchardai 1952 (fel y'i diwygiwyd). Byddant yn archwilio (neu'n trefnu i archwilio) ac yn adrodd i'r Ysgrifennydd Gwladol ar:

- garchardai, sefydliadau troseddwy'r ifanc, a chanolfannau hyfforddi diogel yng Nghymru a Lloegr;
- cyfleusterau cadw yn y llys yng Nghymru a Lloegr a hebryngwyr i'r cyfleusterau hyn ac oddi yno; a
- chanolfannau symud mewnfudwyr, cyfleusterau cadw tymor byr, llety cyn-gadael a threfniadau hebrwng ledled y Deyrnas Unedig.

Yn benodol, bydd y Prif Arolygydd yn adrodd i'r Ysgrifennydd Gwladol ar driniaeth ceiswyr lloches a'r amodau mewn sefydliadau.

1.7 Mae Atodlen A1 Deddf Carcharau 1952 yn nodi pwerau a dyletswyddau pellach y Prif Arolygydd i gydweithredu ac ymgynghori ag arolygiaethau cyfiawnder troseddol eraill a chyrrff eraill. Mae'r rhain fel a ganlyn:

- dirprwyo unrhyw un o'i swyddogaethau i awdurdod cyhoeddus arall;
- paratoi rhaglen arolygu a fframwaith arolygu y mae'n rhaid ymgynghori â'r Ysgrifennydd Gwladol a chyrrff penodedig eraill yn ei gylch (nid yw hyn yn atal y Prif Arolygydd rhag gwneud ymweliadau heb rybudd);
- sicrhau nad yw arolygiadau gan gyrrff penodedig eraill yn rhoi baich afresymol ar sefydliadau o fewn ei gylch gwaith;
- cydweithredu â chyrrff penodedig eraill pan fo'n briodol gwneud hynny er mwyn cyflawni ei swyddogaethau'n effeithlon ac yn effeithiol;

- gweithredu ar y cyd ag awdurdodau cyhoeddus eraill pan fo'n briodol gwneud hynny er mwyn cyflawni ei swyddogaethau'n effeithlon ac yn effeithiol;
 - gweithredu ar y cyd ag arolygwyr cyfiawnder troseddol eraill i baratoi rhaglen arolygu ar y cyd y mae'n rhaid ymgynghori â'r Ysgrifennydd Gwladol a chyrrff penodedig eraill yn ei chylch; a
 - rhoi cymorth i unrhyw awdurdod cyhoeddus arall wrth iddo arfer ei swyddogaethau.
- 1.8 Mae'r rhan fwyaf o'r arolygiadau a gynhelir gan y Prif Arolygydd yn elwa ar gymorth arolygiaethau eraill, ac mae arolygiadau o'r canolfannau hyfforddi diogel yn cael eu cynnal ar y cyd ag Ofsted a'r Comisiwn Ansawdd Gofal.
- 1.9 Gall y Prif Arolygydd hefyd gynnal archwiliadau o gyfleusterau eraill drwy wahoddiad, gan gynnwys arolygiadau o gyfleusterau cadw milwrol, fel y Ganolfan Hyfforddiant Cywirol Milwrol a'r Cyfleusterau Gwasanaethu yn y Ddalfa yn y Deyrnas Unedig, carchardai yng Ngogledd Iwerddon (ar ran Arolygiad Cyfiawnder Troseddol Gogledd Iwerddon), carchardai ar Ynys Manaw ac Ynysoedd y Sianel a rhai carchardai tramor eraill mewn awdurdodaethau sydd â chysylltiadau â'r Deyrnas Unedig.
- 1.10 Rhaid i'r Prif Arolygydd baratoi adroddiad blynyddol i'w gyflwyno gerbron y Senedd.

Disgwyliadau

- 1.11 Disgwyliadau yw'r dogfennau sy'n nodi'r meini prawf mae'r Arolygiaeth Carchardai yn eu defnyddio i arolygu carchardai a sefydliadau carcharol eraill. Mae'r Arolygiaeth yn gosod ei meini prawf arolygu ei hun i sicrhau tryloywder ac annibyniaeth. Defnyddir y meini prawf hyn i archwilio pob agwedd ar fywyd yn y ddalfa, o gyrraedd yno tan yr adeg y caiff ei ryddhau.
- 1.12 Caiff disgwyliadau eu creu drwy ystyried y materion hynny sy'n hanfodol er mwyn trin ceiswyr lloches sydd yn y ddalfa yn ddiogel, yn barchus ac yn bwrpasol, a'u hadsefydlu'n effeithiol. Mae Disgwyliadau hefyd yn ystyried y rheolau, y rheoliadau a'r canllawiau a ddefnyddir i redeg y sefydliad carcharol.
- 1.13 Ym mis Hydref 2023, fe wnaethom ddechrau defnyddio fersiwn wedi'i diweddarau o Disgwyliadau mewn carchardai dynion ar ôl ymgynghori â rhanddeiliaid. Mae'r chweched argraffiad newydd yn diweddarau ein Disgwyliadau er mwyn i ni allu parhau i gyflawni ein cyfrifoldeb i ddarparu asesiadau annibynnol a gwrthrychol o ganlyniadau i garcharorion. Fel rhan o'r gwaith hwn, rydym hefyd wedi gwella ein harolygiad o gydraddoldeb, amrywiaeth a chynhwysiant drwy bwysleisio pwysigrwydd canlyniadau yn hytrach na rheolaeth a phroses. Rydym wrthi'n diweddarau Disgwyliadau ar gyfer carchardai menywod yn unol â'r Disgwyliadau newydd i ddynion. Cyhoeddir y rhain yn ddiweddarach eleni.

1.14 O ran carchardai, mae'r cysyniad o garchar iach yn un a sefydlwyd yn gyntaf gan Sefydliad Iechyd y Byd, ond mae wedi cael ei ddatblygu gan yr Arolygiaeth ac erbyn hyn mae'n cael ei dderbyn yn eang fel diffiniad o'r hyn y dylid ei ddarparu mewn unrhyw amgylchedd carcharol. Mae'n dibynnu ar bedwar prawf allweddol sy'n amrywio ychydig yn ôl y math o amgylchedd caethiwo a arolygwyd:

- **Diogelwch**

Mae carcharorion, hyd yn oed y rhai mwyaf agored i niwed, yn cael eu dal yn ddiogel.

- **Parch**

Mae carcharorion yn cael eu trin â pharch at eu hurddas.

- **Gweithgarwch pwrpasol**

Mae carcharorion yn gallu cymryd rhan mewn gweithgarwch sy'n debygol o fod o fudd iddynt, ac mae disgwyl iddynt wneud hynny.

- **Paratoi at ryddhau**

Mae paratoi ar gyfer rhyddhau yn cael ei ddeall fel un o swyddogaethau craidd y carchar. Mae carcharorion yn cael eu cefnogi i gynnal ac i ddatblygu perthynas â'u teulu a'u ffrindiau. Mae carcharorion yn cael eu helpu i leihau'r tebygolrwydd y byddant yn aildroeddu ac mae eu risg o niwed yn cael ei reoli'n effeithiol. Mae carcharorion yn cael eu paratoi ar gyfer eu rhyddhau yn ôl i'r gymuned.

1.15 Mae'r Disgwyliadau i gyd ar gael ar wefan yr Arolygiaeth:

www.justiceinspectores.gov.uk/hmiprisons

Arweinyddiaeth

1.16 Mae'r Arolygiaeth Carchardai wedi cryfhau'r broses o arolygu arweinyddiaeth drwy gyflwyno disgwyliadau o ran arweinyddiaeth. Mae'r rhain yn ymdrin â'r meysydd a ganlyn:

- **Cyfeiriad:** Mae arweinwyr yn cydweithio â staff, rhanddeiliaid a charcharorion i bennu a chyfleu blaenoriaethau strategol a fydd yn gwella canlyniadau i garcharorion.
- **Ymgysylltu:** Mae arweinwyr yn creu diwylliant lle mae staff a rhanddeiliaid eraill yn fodlon cymryd rhan mewn gweithgareddau i wella canlyniadau i garcharorion.
- **Galluogi:** Mae arweinwyr yn darparu'r adnoddau angenrheidiol i sicrhau canlyniadau da i garcharorion.
- **Gwelliant parhaus:** Mae arweinwyr yn canolbwyntio ar gyflawni blaenoriaethau sy'n ategu canlyniadau da i garcharorion. Maent yn monitro cynnydd yn ofalus o ran y blaenoriaethau hyn.

Yn ein Disgwyliadau, mae'r term 'arweinydd' yn cyfeirio at unrhyw un sydd â chyfrifoldeb arwain neu reoli. Nid yw ein disgwyliadau o ran arweinyddiaeth yn cael eu sgorio ar hyn o bryd.

Protocol Dewisol y Cenedloedd Unedig i'r Confensiwn yn erbyn Arteithio a Thriniaethau neu Gosbau Creulon, Annynol neu Ddiraddiol eraill (OPCAT)

- 1.17 Mae'r Arolygiaeth Carchardai EF yn aelod o'r Mekanwaith Atal Cenedlaethol, ac yn cynnal yr Ysgrifenyddiaeth ar gyfer y corff 21-aelod hwn, y mae'r Deyrnas Unedig yn cyflawni ei rhwymedigaethau iddo fel parti i OPCAT. Cenhadaeth y Mekanwaith yw atal camdriniaeth drwy arolygu, monitro ac ymweld yn annibynnol â phob dalffa yn y Deyrnas Unedig. Fel lleiafswm, mae OPCAT yn mynnu bod y Mekanweithiau:
- yn gweithredu'n annibynnol gyda staff annibynnol
 - yn meddu ar y galluoedd a'r wybodaeth broffesiynol angenrheidiol ac yn ymdrechgu i gael cydbwysedd rhwng y rhywiau a chynrychiolaeth ddigonol o leiafrifoedd ethnig a lleiafrifoedd eraill
 - yn cael yr adnoddau angenrheidiol i wneud eu gwaith.
- 1.18 Mae rhagor o wybodaeth am Fecanwaith y Deyrnas Unedig ar gael ar ei wefan: <https://www.nationalpreventivemechanism.org.uk>

Datganiad cydraddoldeb ac amrywiaeth yr Arolygiaeth Carchardai

- 1.19 Rydym wedi ymrwymo i greu a chynnal amgylchedd gwaith sy'n hyrwyddo triniaeth deg i'r rhai o wahanol grwpiau yn ein gweithlu ac i'r rhai yn y sefydliadau rydym yn eu harolygu. Rhaid i hyn fod yn flaenllaw yn ein holl waith, gan gynnwys sut rydym ni, a'r manau rydym yn eu harolygu, yn trin carcharorion a staff yn y manau hynny a sut rydym yn rhyngweithio â'n rhanddeiliaid, y cyhoedd yn ehangach a gyda'n gilydd. Rydyn ni'n credu bod gwahaniaeth ac amrywiaeth yn ein gweithlu yn cryfhau'r gwaith rydyn ni'n ei wneud a'r dylanwad rydyn ni'n ei gael.
- 1.20 Rydym wedi ymrwymo i fod yn gyflogwr o ddewis drwy greu amgylchedd gwaith cynhwysol a chefnogol lle mae pobl yn cael eu trin ag urddas a pharch a lle nad yw gwahaniaethu a/neu allgáu yn cael eu goddef. Ein nod yw sicrhau bod yr ymrwymadau hyn, wedi eu hategu gan ein gwerthoedd, yn cael eu gwreiddio yn ein harferion gweithio o ddydd i ddydd.
- 1.21 Ein gweledigaeth yw:
- adrodd ar driniaeth ac amodau'r rhai sydd â nodweddion gwarchoddedig yn y ddalffa
 - meddu ar weithlu sydd â'r arbenigedd a'r amrywiaeth angenrheidiol i adlewyrchu'r gymuned mae'n gweithredu ynddi

- cael amgylchedd gweithio mwy hyblyg a chefnogol sydd bob amser yn ceisio cynnwys gwahaniaethau
- parhau i adeiladu gweithlu hyderus a chymwys sy'n teimlo eu bod yn cael eu gwerthfawrogi a'u clywed
- darparu cyfleoedd dysgu a datblygu i'n staff fel eu bod yn gallu deall, arolygu a gwneud canfyddiadau dilys a pherthnasol sy'n ymwneud â chydaddoldeb ac amrywiaeth.

1.22 Er mwyn helpu i gyflawni'r weledigaeth hon, mae gennym Grŵp Cynghori ar Gydraddoldeb ac Amrywiaeth (EDAG), sy'n cael ei gadeirio gan y Dirprwy Brif Arolygydd, sy'n cyfarfod bob chwarter ac sy'n gosod yr agenda ar gyfer ein cynllun gweithredu cydraddoldeb ac amrywiaeth 2022–24, yn ogystal â monitro cynnydd y cynllun. Mae pum prif flaenoriaeth ein cynllun gweithredu yn cynnwys:

- gwella recriwtio a chadw staff
- gwella llesiant staff
- ffyrdd gwell o weithio
- gwell cyfathrebu a thryloywder
- ystyried cydraddoldeb ac amrywiaeth fel rhan o waith ehangach yr Arolygiaeth Carchardai.

Byddwn yn diweddarau ein cynllun cydraddoldeb ac amrywiaeth ar gyfer 2024-26 i nodi sut byddwn yn parhau i gyflawni ein hymrwymiad i hyrwyddo cydraddoldeb, amrywiaeth a chynhwysiant a gwella canlyniadau i bobl sy'n cael eu cadw yn y sefydliadau rydyn ni'n eu harolygu.

1.23 Fel rhan o'n hymrwymiad i drin y Gymraeg a'r Saesneg yn gyfartal mewn sefydliadau yng Nghymru, rydym wedi cryfhau ein hagwedd at y Gymraeg. Mae rhagor o wybodaeth am sut byddwn ni'n cyflawni'r ymrwymiad hwn ar gael yn adran gwerthoedd, blaenoriaethau ac ymrwymadau ein gwefan: www.justiceinspectrates.gov.uk/hmiprison.

1.24 Ar ben hynny, o fis Mehefin 2023 ymlaen, fe wnaethom ddechrau cyhoeddi crynodebau hawdd eu darllen o'n hadroddiadau ar arolygiadau carchardai i helpu i gyrraedd y carcharorion niwrowahanol niferus hynny, sydd â lefelau llythrennedd isel neu sy'n siarad Saesneg fel ail iaith. Mae'r crynodebau'n canolbwyntio ar brif bryderon ein harolygiadau, ac yn egluro'r hyn a wnaethom yn ystod yr arolygiad, yr hyn a welsom a'r hyn yr ydym am iddo ddigwydd. Yn ogystal â'u cyhoeddi ar ein gwefan, rydym yn anfon y crynodebau at lywodraethwyr carchardai i sicrhau eu bod ar gael mewn manau lle bydd carcharorion yn eu gweld. Mae rhagor o wybodaeth am ein crynodebau hawdd eu darllen ar gael ar ein gwefan.

Adran 3 Adnoddau

- 1.25 Pan ysgrifennwyd yr adroddiad hwn, rydym yn disgwyl i'n cyllideb ar gyfer 2024-25 fod fel a ganlyn:

Y Weinyddiaeth Gyfiawnder (cyllid craidd)	£5,052,000
Y Weinyddiaeth Gyfiawnder – dalfa plant	£135,651
Y Weinyddiaeth Gyfiawnder – canolfannau hyfforddi diogel	£24,693
Y Swyddfa Gartref - dalfa mewnfudwyr	£352,220
Costau arolygu awdurdodaethau eraill (gallai hyn newid)	£75,000
Cyfanswm	£5,639,564

- 1.26 Ar ben hynny, drwy wahoddiad, mae Prif Arolygydd Carchardai Ei Fawrhydi yn cynnal arolygiadau o gyfleusterau dalfa a chadw milwrol, carchardai yng Ngogledd Iwerddon (ar ran Arolygu Cyfiawnder Troseddol Gogledd Iwerddon), carchardai ar Ynys Manaw ac Ynysoedd y Sianel a rhai carchardai tramor eraill mewn awdurdodaethau sydd â chysylltiadau â'r Deyrnas Unedig. Codir tâl adennill costau am y rhain.
- 1.27 Ym mis Mawrth 2024, roedd 75 o staff a swyddogion cyswllt sy'n derbyn ffi yn rhan o'r Arolygiaeth. Daw ein staff a'n swyddogion cyswllt o amrywiaeth o gefndiroedd proffesiynol. Er bod gan lawer brofiad o weithio mewn carchardai, mae gan eraill gefndiroedd ym maes gwaith cymdeithasol, gwasanaethau prawf, y gyfraith, cyfiawnder ieuencid, gofal ieuchyd a thriniaeth cyffuriau, ymchwil cymdeithasol a pholisi. Mae gennym swyddogaeth ysgrifenyddiaeth fach sy'n cynnwys cymorth cyllid, Adnoddau Dynol ac arolygu, cyfathrebu, cyhoeddiadau, polisi a chydlynu Mekanweithiau Atal Cenedlaethol.

Adran 4 Cynllun busnes 2024-25

- 1.28 Mae'r cynllun busnes hwn yn amlinellu amcanion yr Arolygiaeth Carchardai ar gyfer y flwyddyn dan bob un o'n pum thema strategol. Bydd y cynllun hwn yn cael ei adolygu'n rheolaidd gan Fwrdd Llywodraethu Corfforaethol yr Arolygiaeth a'r Bwrdd Cyflawni i asesu cynnydd.
- 1.29 I gael rhagor o wybodaeth am waith yr Arolygiaeth Carchardai, ewch i www.justiceinspectorates.gov.uk/hmiprisons/ neu dilynwch ni ar X (Twitter): @HMIPrisonnews.

Arolygiaeth annibynnol

Amcan 1: Archwilio ac adrodd yn gyhoeddus ar driniaeth ac amodau'r rhai sy'n cael eu cadw'n gaeth.

Rhif	Elfen allweddol i'w chyflawni	Amserlen	Mesur o lwyddiant	Arweinydd
1a	<p>Darparu rhaglen arolygu heb rybudd ar gyfer 2024–25 yn unol â'r ymgynghoriad, gan gyhoeddi adroddiadau'n brydlon.</p> <p>Mae'n bosibl y cyhoeddir rhai arolygiadau yn ôl disgrisiwn y Prif Arolygydd.</p>	<p>Mae cynnydd yn cael ei adolygu yng nghyfarfodydd misol y Bwrdd Cyflawni.</p> <p>Rhaglen arolygu wedi ei chyflwyno erbyn diwedd y flwyddyn fusnes.</p> <p>Mae amserlenni wedi eu nodi yn ein dogfen fframwaith arolygu.</p>	<p>Wedi ei gyflawni yn unol â disgwyliadau o ran amser ac ansawdd (wedi ei gymeradwyo gan CI).</p>	<p>DCI</p> <p>TLs</p> <p>PM</p>
1b	<p>Cyflawni Adolygiadau Annibynnol o Gynnydd, fel yr ymgynghorwyd, gan gyhoeddi adroddiadau o fewn amserlenni y cytunwyd arnynt.</p>	<p>Mae cynnydd yn cael ei adolygu yng nghyfarfodydd misol y Bwrdd Cyflawni.</p> <p>Rhaglen Adolygiadau Annibynnol o Gynnydd wedi ei chyflwyno erbyn diwedd y flwyddyn fusnes.</p> <p>Mae amserlenni wedi eu nodi yn ein dogfen fframwaith arolygu.</p>	<p>Wedi ei gyflawni yn unol â disgwyliadau o ran amser ac ansawdd (wedi ei gymeradwyo gan CI).</p>	<p>DCI</p> <p>TLs</p> <p>PM</p>
1c	<p>Treialu'r defnydd o Adolygiadau Annibynnol o Gynnydd o ran cadw mewnfudwyr yng nghylch arolygu 2024–25.</p>	<p>Mae cynnydd yn cael ei adolygu yng nghyfarfodydd misol y Bwrdd Cyflawni.</p> <p>Mae amserlenni wedi eu nodi yn ein dogfen fframwaith arolygu.</p>	<p>Wedi ei gyflawni yn unol â disgwyliadau o ran amser ac ansawdd (wedi ei gymeradwyo gan CI).</p>	<p>DCI</p> <p>I TL</p> <p>HoRDT</p>
1d	<p>Datblygu rhaglen arolygu flynyddol ar</p>	<p>Y Bwrdd Llywodraethu</p>	<p>Wedi ei gyflawni yn unol â</p>	<p>DCI</p>

Rhif	Elfen allweddol i'w chyflawni	Amserlen	Mesur o lwyddiant	Arweinydd
	gyfer 2025–26 ac ymgynghori â rhanddeiliaid.	Corfforaethol yn cytuno ar amlinell rhaglen arolygu 2025–26 ym mis Hydref 2024. Cytuno ar raglen derfynol erbyn mis Rhagfyr 2024. Cytuno ar raglen wedi ei chyllido a'i chostio'n llawn erbyn mis Chwefror 2025.	disgwyliadau o ran amser ac ansawdd (wedi ei gymeradwyo gan CI).	HoRDT

Amcan 2: Diweddarau methodoleg arolygu carchardai i sicrhau arfer gorau a gwelliant parhaus.

Rhif	Elfen allweddol i'w chyflawni	Amserlen	Mesur o lwyddiant	Arweinydd
2a	Adolygu effeithiolrwydd y dull presennol o arolygu ac adrodd ar arweinyddiaeth yn adroddiadau Arolygiaeth Carchardai EF gan ganolbwyntio ar brofiad y corff a arolygwyd.	Dechrau'r adolygiad ym mis Mehefin 2024 a chyhoeddi'r papur canfyddiadau ym mis Medi 2024.	Wedi ei gyflawni yn unol ag amser ac ansawdd (wedi ei gadarnhau gan CI), gwelliant o ran arferion gweithio.	CI DCI N TL HoP
2b	Ymgorffori'r hyn a ddysgwyd o'n harolygiadau thematig yn ein Disgwyliadau a'n methodoleg arolygu.	Parhaus	Wedi ei gyflawni yn unol â disgwyliadau o ran amser ac ansawdd (wedi ei gymeradwyo gan CI). Darparu arweiniad a hyfforddiant i arolygwyr ar y newidiadau a	TLs EDAG DCI

Rhif	Elfen allweddol i'w chyflawni	Amserlen	Mesur o lwyddiant	Arweinydd
			wnaed i'n methodoleg arolygu.	
2c	Darparu dulliau newydd o archwilio cyffuriau, gan roi pwyslais ar gysylltu'r gwaith o archwilio'r cyflenwad, y galw a'r driniaeth yn well.	Erbyn diwedd y flwyddyn fusnes.	Wedi ei gyflawni yn unol â disgwyliadau o ran amser ac ansawdd (wedi ei gymeradwyo gan CI)	TL CI DCI

Amcan 3: Cynnal adolygiad o Disgwyliadau i sicrhau eu bod yn dal yn berthnasol a'u bod yn seiliedig ar safonau hawliau dynol sy'n dod i'r amlwg a newidiadau eraill yn yr amgylchedd allanol.

Rhif	Elfen allweddol i'w chyflawni	Amserlen	Mesur o lwyddiant	Arweinydd
3a	Diweddarau Disgwyliadau ar gyfer carchardai menywod, i'w ddefnyddio ar gyfer arolygiadau.	Ebrill 2024	Wedi ei gyflawni yn unol â disgwyliadau o ran amser ac ansawdd (wedi ei gymeradwyo gan CI).	DCI TLs HoP PM

Amcan 4: Darparu rhaglen o arolygiadau thematig ac adroddiadau blynyddol.

Rhif	Elfen allweddol i'w chyflawni	Amserlen	Mesur o lwyddiant	Arweinydd
4a	Darparu a chyhoeddi rhaglen gytunedig o arolygiadau/cyhoeddiadau thematig (fel y pennir gan y Bwrdd Llywodraethu Corfforaethol). Bydd hyn yn cynnwys arolygiadau thematig a gynhelir gan Garchardai Ei Fawrhydi	I'w gytuno gan y Bwrdd Llywodraethu Corfforaethol a'i gyhoeddi yn unol â'r amserlen y cytunwyd arni.	Wedi ei gyflawni yn unol â disgwyliadau o ran amser ac ansawdd (wedi ei gymeradwyo gan CI).	DCI TLs HoRDT SRO (thematig)

Rhif	Elfen allweddol i'w chyflawni	Amserlen	Mesur o lwyddiant	Arweinydd
	yn unig ac arolygiadau thematig a gynhelir ar y cyd ag arolygiaethau eraill (gweler amcan 18).			HoCP PM
4b	Darparu a chyhoeddi arolygiad thematig o'r berthynas rhwng staff a phlant mewn Sefydliadau Troseddwy'r Ifanc.	Bydd y gwaith maes yn cael ei gwblhau yn hydref 2024. Cyhoeddi'r adroddiad erbyn gwanwyn 2025.	Wedi ei gyflawni yn unol â disgwyliadau o ran amser ac ansawdd (wedi ei gymeradwyo gan CI).	YTL HoRDT SRO (thematig) PM

Amcan 5: Cynllunio a darparu adroddiad blynyddol i'w gyflwyno gerbron y Senedd.

Rhif	Elfen allweddol i'w chyflawni	Amserlen	Mesur o lwyddiant	Arweinydd
5a	Cyhoeddi adroddiad blynyddol ar gyfer 2023–24, sy'n tynnu sylw ac yn gweithredu ar y prif themâu sy'n deillio o waith yr Arolygiaeth ac yn rhoi adroddiad tryloyw o'n gwaith a'n defnydd o adnoddau.	Gosodwyd gerbron y Senedd erbyn toriad yr haf yn 2024.	Wedi ei gyflawni yn unol â disgwyliadau o ran amser ac ansawdd (wedi ei gymeradwyo gan CI).	CI HoS HoP HoRDT HoCP PM

Amcan 6: Diogelu gallu'r rhai sy'n cael eu cadw yn y ddalfa i siarad yn rhydd ag Arolygiaeth Carchardai Ei Fawrhydi.

Rhif	Elfen allweddol i'w chyflawni	Amserlen	Mesur o lwyddiant	Arweinydd
6a	Adolygu'r protocolau presennol i ddiogelu'r rhai sy'n	Parhaus	Wedi ei gyflawni yn unol ag amser ac ansawdd	PO

cael eu cadw yn y
ddalfa rhag
sanctsiynau neu
gosbau sy'n deillio o
gyfathrebu ag
Arolygiaeth
Carchardai Ei
Fawrhydi, neu rywun
sy'n gweithredu ar
ran yr Arolygiaeth.

(wedi ei
gadarnhau gan
CI a llofnodwyr
eraill).

Arolygiaeth ddylanwadol

Amcan 7: Mynd ati'n fwy rhagweithiol i hyrwyddo gwelliannau i ganlyniadau mewn carchardai drwy gynyddu effaith canfyddiadau ac argymhellion yr Arolygiaeth Carchardai a rhannu arferion gorau.

Rhif	Elfen allweddol i'w chyflawni	Amserlen	Mesur o lwyddiant	Arweinydd
7a	Datblygu dull gweithredu ar gyfer y sefydliad cyfan ar gyfer casglu a rhannu arferion nodedig. Cyhoeddi enghreifftiau rheolaidd, gan weithio gyda chydweithwyr o'r Gwasanaeth Carchardai a Phrawf i sicrhau'r effaith orau bosibl.	Parhaus	Wedi ei gyflawni yn unol â disgwyliadau o ran amser ac ansawdd (wedi ei gymeradwyo gan CI).	DCI HoRDT HoCP HoP

Amcan 8: Sicrhau cyfathrebu ac ymgysylltu effeithiol â rhanddeiliaid i hyrwyddo ein canfyddiadau.

Rhif	Elfen allweddol i'w chyflawni	Amserlen	Mesur o lwyddiant	Arweinydd
8a	Dylunio a gweithredu strategaeth ymgysylltu â rhanddeiliaid i gryfhau ein perthynas â rhanddeiliaid ac ymgysylltu â nhw ar y materion iawn ar yr adeg iawn a gwella ein prosesau ymgynghori.	Rhagfyr 2024	Gwella cysylltiadau gwaith; canllawiau ar gyfer ymgynghori â rhanddeiliaid yn eu lle.	HoP PO HoCP
8b	Parhau i weithredu ein cyfathrebiadau i	Parhaus	Wedi ei gyflawni yn unol â	CI HoCP

Rhif	Elfen allweddol i'w chyflawni	Amserlen	Mesur o lwyddiant	Arweinydd
	ymestyn ein cyrhaeddiad a'n dylanwad, er mwyn gwella canlyniadau a phrofiadau carcharorion. Mae'r prif ffrydiau gwaith yn cynnwys:		disgwyliadau o ran amser ac ansawdd (wedi ei gymeradwyo gan CI).	PM
	<ul style="list-style-type: none"> lansio gwefan newydd sy'n proffilio ein rôl a chanfyddiadau ein harchwiliadau a'r mewnwelediad ohonynt yn effeithiol 	Mai 2024	Effaith cyfathrebu allanol i'w fesur drwy arolwg blynyddol o randdeiliaid.	
	<ul style="list-style-type: none"> parhau i gynyddu cyrhaeddiad ein sianeli cyfryngau cymdeithasol 	Parhaus		
	<ul style="list-style-type: none"> datblygu a threialu podlediad 	Gorffennaf 2024		
	<ul style="list-style-type: none"> datblygu a chyflwyno ymgyrchoedd cyfathrebu allweddol 	Parhaus (ymgyrchoedd i'w cadarnhau Ebrill 2024 a'u monitro ac adrodd arnynt bob chwarter yn fewnol)		
	<ul style="list-style-type: none"> gwella ein prosesau monitro a gwerthuso. 	Parhaus		

Amcan 9: Cynnal hyder rhanddeiliaid yn ein gwaith.

Rhif	Elfen allweddol i'w chyflawni	Amserlen	Mesur o lwyddiant	Arweinydd
9a	Casglu, dadansoddi a chyhoeddi adborth gan	Arolwg blynyddol o randdeiliaid wedi ei	Wedi ei gyflawni yn unol â disgwyliadau o	HoRDT

Rhif	Elfen allweddol i'w chyflawni	Amserlen	Mesur o lwyddiant	Arweinydd
	randdeiliaid yn rheolaidd.	gynnal erbyn mis Tachwedd 2024. Dadansoddi ymatebion i'r arolwg rhanddeiliaid ac adrodd amdanynt i staff y Bwrdd Llywodraethu Corfforaethol erbyn mis Ionawr 2025. Y Bwrdd Llywodraethu Corfforaethol a chyfarfodydd y Bwrdd Cyflawni i adolygu canfyddiadau arolygon gadael ac arolygon adborth adroddiadau arolygiadau.	ran amser ac ansawdd (wedi ei gymeradwyo gan CI).	HoS DCI HoCP
9b	Monitro adborth rhanddeiliaid ar weithgarwch cyfryngau cymdeithasol a rhoi'r hyn a ddysgwyd ar waith.	Adolygu ffigurau a thueddiadau mewn cyfarfodydd cynllunio cyfathrebu rheolaidd.	Chwarterol	HoCP PM
9c	Ymateb i ohebiaeth yn brydlon ac yn effeithiol a sicrhau bod gwybodaeth hanfodol yn cael ei bwydo i mewn i wybodaeth a gedwir ar bob sefydliad.	Darparu ffigurau a thueddiadau misol i'r Bwrdd Cyflawni.	Wedi ei gyflawni yn unol â disgwyliadau o ran amser ac ansawdd (wedi ei gymeradwyo gan CI).	HoS
9d	Sicrhau yr ymatebir i bob pryder diogelu – boed yn ystod arolygiad neu drwy ohebiaeth – yn brydlon ac yn unol â phrotocolau diogelu'r Arolygiaeth Carchardai.	Darparu ffigurau a thueddiadau misol i'r Bwrdd Cyflawni.	Cofnodi pob pryder diogelu yn gywir ac ymateb iddynt yn brydlon.	HoS Y TL Arolygwyr Diogelu

Arolygiaeth atebol

Amcan 10: Datblygu a chyhoeddi cynllun busnes blynyddol.

Rhif	Elfen allweddol i'w chyflawni	Amserlen	Mesur o lwyddiant	Arweinydd
10a	Drafftio cynllun busnes newydd ar gyfer 2025–26.	Cyhoeddi cynllun busnes ar wefan yr Arolygiaeth Carchardai erbyn 1 Ebrill 2025.	Wedi ei gyflawni yn unol â disgwyliadau o ran amser ac ansawdd (wedi ei gymeradwyo gan CI).	HoS DCI CI PM

Amcan 11: Sicrhau safon uchel o lywodraethu corfforaethol.

Rhif	Elfen allweddol i'w chyflawni	Amserlen	Mesur o lwyddiant	Arweinydd
11a	Sicrhau bod y gyllideb yn cael ei rheoli'n effeithiol ac yn dryloyw wrth gyflawni'r perfformiad disgwylidig a chyflawni amcanion y busnes.	Rhagolygon misol i'w hadolygu gan DCI. Y Bwrdd Llywodraethu Corfforaethol i graffu ar y rhagolwg chwarterol.	Mae'r Arolygiaeth Carchardai yn cyflawni cynllun busnes o fewn y gyllideb; mae gan yr Ysgrifennydd Parhaol/y Weinyddiaeth Gyfiawnder hyder yn y gwaith o reoli'r gyllideb.	CI DCI HoS HoFHRIS
11b	Adolygu a diwygio systemau rheoli gwybodaeth yr Arolygiaeth Carchardai er mwyn gallu storio a chyfnwid gwybodaeth yn fwy effeithiol.	Erbyn diwedd y flwyddyn fusnes.	Wedi ei gyflawni yn unol â disgwyliadau o ran amser ac ansawdd (wedi ei gymeradwyo gan CI).	HoS HoFHRIS HoRDT

Arolygiaeth abl

Amcan 12: Parhau i wella ein gallu i ymchwilio a dadansoddi.

Rhif	Elfen allweddol i'w chyflawni	Amserlen	Mesur o lwyddiant	Arweinydd
12a	Gwella ein holiadur ar gyfer carcharorion mewn carchardai menywod, gan ystyried: <ul style="list-style-type: none"> • diwygiadau i'r Disgwyliadau i fenywod • adolygu gwelliannau. 	I'w gwblhau erbyn diwedd 2024.	Holiadur newydd ar waith yn brydlon yn yr ystâd carchardai menywod.	HoRDT
12b	Parhau i adolygu a gwella sut rydym yn defnyddio data fel sail i'n harolygiadau o ddalfeydd.	Parhaus	Wedi ei gyflawni yn unol â disgwyliadau o ran amser ac ansawdd (wedi ei gymeradwyo gan CI).	HoRDT

Amcan 13: Sicrhau bod gan yr Arolygiaeth weithlu sy'n meddu ar y sgiliau a'r arbenigedd priodol, a bod aelodau staff yn cael eu cynorthwyo i gyflawni eu rolau'n effeithiol.

Rhif	Elfen allweddol i'w chyflawni	Amserlen	Mesur o lwyddiant	Arweinydd
13a	Ymgorffori cynllun gweithredu dysgu a datblygu wedi ei ddiweddarau, a fydd yn cynnwys: <ul style="list-style-type: none"> • goruchwyliaeth gadarn o'r staff sy'n cwblhau 	Parhaus	Rhagor o sgoriau yn arolwg pobl y Gwasanaeth Sifil 2024 o ran hyfforddi a datblygu.	HoS HoFHRIS HRM

Rhif	Elfen allweddol i'w chyflawni	Amserlen	Mesur o lwyddiant	Arweinydd
	<p>hyfforddiant gorfodol</p> <ul style="list-style-type: none"> dull strategol o ymdrin â Diwrnodau Datblygu'r holl staff cwblhau dadansoddiad o anghenion dysgu, datblygu a hyfforddi ar draws yr Arolygiaeth cyfleoedd i arolygwyr adnewyddu meysydd penodol o ymarfer arolygu cyfleoedd i'r holl staff gymryd rhan mewn cyfleoedd dysgu a datblygu cyfleoedd ar gyfer mentora a chefnogaeth gan gymheiriaid. 			
13b	<p>Sicrhau bod fforymau polisi'r Arolygiaeth Carchardai yn galluogi staff i fod yn ymwybodol o ddatblygiadau diweddaraf polisi mewn dalfeydd, trafod arferion a chanfyddiadau arolygu yng ngoleuni'r</p>	<p>Dull gweithredu wedi'i adnewyddu o fis Mawrth 2024 ymlaen, ac yna'n barhaus</p>	<p>Rhagor o sgoriau yn arolwg pobl y Gwasanaeth Sifil 2024 o ran hyfforddi a datblygu.</p> <p>Adborth cadarnhaol gan staff.</p>	<p>TLs HoP DCI</p>

Rhif	Elfen allweddol i'w chyflawni	Amserlen	Mesur o lwyddiant	Arweinydd
	datblygiadau hyn, a hwyluso rhannu arbenigedd ar draws y sefydliad.			
13c	Sicrhau bod canllawiau iechyd a diogelwch i staff yn cael eu hadolygu a'u diweddarau'n barhaus i adlewyrchu iechyd y cyhoedd a chynghor ehangach y llywodraeth.	Parhaus	Adborth cadarnhaol gan staff; camau gweithredu gweladwy i ymateb i adborth.	DCI HoS HoFHRIS
13d	Sicrhau cefnogaeth barhaus ac ystyrion i staff drwy waith rhwydwaith Cefnogi Staff yr Arolygiaeth Carchardai.	Parhaus	Adborth cadarnhaol ar y gwasanaeth.	HoS
13e	Datblygu a hyrwyddo mewnwyd newydd staff yn barhaus	Hysbysiadau 'gwthio' rheolaidd am gynnwys. Rhaglen barhaus o gyhoeddi cynnwys allweddol gan gynnwys blog CI, gwybodaeth i weithwyr newydd a straeon newyddion.	Effaith cyfathrebu mewnol i'w fesur drwy arolygon staff ac adborth.	HoCP
13f	Parhau i wrando ar staff a gweithredu ar eu hadborth, gan gynnwys drwy arolwg blynyddol pobl y Gwasanaeth Sifil.	Parhaus	Adborth cadarnhaol gan staff; camau gweithredu gweladwy i ymateb i adborth.	DCI HoS HoFHRIS

Amcan 14: Gwreiddio ein hymrwymiad i gydraddoldeb, amrywiaeth a chynhwysiant ar draws yr Arolygiaeth.

Rhif	Elfen allweddol i'w chyflawni	Amserlen	Mesur o lwyddiant	Arweinydd
14a	Cynhyrchu cynllun gweithredu cydraddoldeb ac amrywiaeth wedi'i ddiweddarau 2024–26.	Parhaus	Cyflawni'r cynllun gweithredu yn cael ei fonitro gan y Grŵp Cynghori ar Gydraddoldeb ac Amrywiaeth a'r Bwrdd Llywodraethu Corfforaethol.	CI DCI HoS EDAG
14b	Drwy'r Grŵp Cynghori ar Gydraddoldeb ac Amrywiaeth, parhau i weithio ar gynyddu amrywiaeth yn yr Arolygiaeth.	Parhaus	Cynnydd yn nifer y staff o gefndiroedd du a lleiafrifoedd ethnig.	DCI HoS HoFHRIS EDAG

Arolygiaeth gydweithredol

Amcan 15: Sicrhau bod yr Arolygiaeth Carchardai a'r Weinyddiaeth Gyfiawnder yn gweithio'n effeithiol fel ein prif adran noddi.

Rhif	Elfen allweddol i'w chyflawni	Amserlen	Mesur o lwyddiant	Arweinydd
15a	Parhau i weithio gyda'r Weinyddiaeth Gyfiawnder yn unol â'r protocol cyhoeddedig a diwygio a diweddarau'r protocol fel bo'n briodol.	Parhaus	Cyfarfodydd rheolaidd rhwng y Weinyddiaeth Gyfiawnder a'r Arolygiaeth Carchardai; gwelliannau parhaus mewn cysylltiadau gwaith; protocol wedi ei ddiweddarau ac yn cael ei ddefnyddio fel templed ar gyfer arolygiaethau eraill.	HoS DCI

Amcan 16: Gweithio gyda phartneriaid arolygu i ychwanegu gwerth a gwella canlyniadau ar gyfer pobl yn y ddalfa.

Rhif	Elfen allweddol i'w chyflawni	Amserlen	Mesur o lwyddiant	Arweinydd
16a	Parhau i gydweithio â'n hamrywiaeth o randdeiliaid allweddol, sy'n cynnwys arolygiaethau eraill, partneriaid gofal iechyd a rheoleiddwyr a'r llywodraethau datganoledig.	Parhaus	Wedi ei gyflawni yn unol â disgwyliadau o ran amser ac ansawdd (wedi ei gymeradwyo gan CI).	TLs DCI HoS
16b	Diweddarau Memoranda Cyd-	Parhaus	Wedi ei gyflawni yn unol â	HoS

Rhif	Elfen allweddol i'w chyflawni	Amserlen	Mesur o lwyddiant	Arweinydd
	ddealltwriaeth a phrotocolau gyda phartneriaid yn ôl yr angen.		disgwyliadau o ran amser ac ansawdd (wedi ei gymeradwyo gan CI).	

Amcan 17: Chwarae rhan weithredol yn y Mecanwaith Atal Cenedlaethol.

Rhif	Elfen allweddol i'w chyflawni	Amserlen	Mesur o lwyddiant	Arweinydd
17a	<p>Cyfrannu at waith y Mecanwaith Atal Cenedlaethol drwy:</p> <ul style="list-style-type: none"> chwarae rhan weithredol yng nghyfarfodydd Grŵp Llywio'r Mecanwaith a'r Grŵp Busnes cefnogi, cymryd rhan a chyfrannu at is-grwpiau'r Mecanwaith Atal Cenedlaethol lle bo angen (CYP, plismona). 	Parhaus	Wedi ei gyflawni yn unol â disgwyliadau o ran amser ac ansawdd (wedi ei gymeradwyo gan CI).	SPO TLs

Amcan 18: Cyfrannu'n weithredol at y rhaglen thematig ac arolygu cyfiawnder troseddol ar y cyd.

Rhif	Elfen allweddol i'w chyflawni	Amserlen	Mesur o lwyddiant	Arweinydd
18a	Cyfrannu at ddatblygu a chyflwyno rhaglen waith y CJJI yn llwyddiannus drwy:	Parhaus, ac yn unol â therfynau amser y cytunwyd arnynt.	Wedi ei gyflawni yn unol â disgwyliadau o ran amser ac ansawdd (wedi ei	CI DCI HoRDT

Rhif	Elfen allweddol i'w chyflawni	Amserlen	Mesur o lwyddiant	Arweinydd
	<ul style="list-style-type: none"> • fynd i gyfarfodydd y Prif Arolygydd yn rheolaidd • mynd i gyfarfodydd y Grŵp Datblygu yn rheolaidd (lle bydd HoRDT yn bresennol) • ymgymryd â gwaith thematig ar y cyd fel bo'n briodol • ymgymryd â gwaith cydweithredol arall fel bo'n briodol. 		gymeradwyo gan CI).	

Atodiad I: Geirfa

CI	Prif Arolygydd
CJINI	Arolygiaeth Cyfiawnder Troseddol Gogledd Iwerddon
CQC	Y Comisiwn Ansawdd Gofal
CYP	Plant a phobl ifanc
DCI	Dirprwy Brif Arolygydd
EDAG	Grŵp Cyngori Cydraddoldeb ac Amrywiaeth
Disgwyliadau	Y ddogfen sy'n nodi'r meini prawf manwl mae Arolygiaeth Carchardai EM yn eu defnyddio i arfarnu ac arolygu carchardai a sefydliadau carcharu eraill. Defnyddir y meini prawf i archwilio pob agwedd ar fywyd yn y ddalffa, o gyrraedd yno tan yr adeg y caiff ei ryddhau.
ACEF	Arolygiaeth Carchardai Ei Fawrhydi
HMPPS	Gwasanaeth Carchardai a Phrawf Ei Fawrhydi
HoCP	Pennaeth Cyfathrebu a Chyhoeddiadau
HoFHRIS	Pennaeth Cyllid, Adnoddau Dynol a Chymorth Arolygu
HoP	Pennaeth Polisi
HoRDT	Pennaeth Ymchwil, Datblygu a Materion Thematig
HRM	Rheolwr Adnoddau Dynol
HoS	Pennaeth yr Ysgrifenyddiaeth
MoJ	Y Weinyddiaeth Gyfiawnder
MoU	Memorandwm cyd-ddealltwriaeth
NPM	Mecanwaith Atal Cenedlaethol
Ofsted	Swyddfa Safonau mewn Addysg, Gwasanaethau Plant a Sgiliau
OMiC	Rheoli Troseddwyr yn y Ddalffa
OPCAT	Protocol Dewisol i Gonfensiwn y Cenhedloedd Unedig yn erbyn Arteithio a Thriniaethau neu Gosbau Creulon, Annynol neu Ddiraddiol eraill

PM	Rheolwr Cyhoeddiadau
PO	Swyddog Polisi
SRO	Uwch Swyddog Ymchwil
STC	Canolfan hyfforddi ddiogel
TL	Arweinydd Tîm
YOI	Sefydliad troseddwr ifanc
YTL	Arweinydd Tîm Y

Atodiad II: Amcanion strategol 2024–25

Mae'r cynllun busnes hwn yn amlinellu amcanion yr Arolygiaeth Carchardai ar gyfer y flwyddyn dan bob un o'n pum thema strategol.

Arolygiaeth annibynnol

1. Archwilio ac adrodd yn gyhoeddus ar driniaeth ac amodau'r rhai sy'n cael eu cadw'n gaeth.
2. Diweddarau methodoleg arolygu carchardai i sicrhau arfer gorau a gwelliant parhaus.
3. Cynnal adolygiad o Disgwyliadau i sicrhau eu bod yn dal yn berthnasol a'u bod yn seiliedig ar safonau hawliau dynol sy'n dod i'r amlwg a newidiadau eraill yn yr amgylchedd allanol.
4. Darparu rhaglen o arolygiadau thematig ac adroddiadau blynyddol.
5. Cynllunio a darparu adroddiad blynyddol i'w gyflwyno gerbron y Senedd.
6. Diogelu gallu'r rhai sy'n cael eu cadw i siarad yn rhydd ag Arolygiaeth Carchardai Ei Fawrhydi.

Arolygiaeth ddylanwadol

7. Mynd ati'n fwy rhagweithiol i hyrwyddo gwelliannau i ganlyniadau mewn carchardai drwy gynyddu effaith canfyddiadau ac argymhellion yr Arolygiaeth Carchardai a rhannu arferion gorau.
8. Sicrhau cyfathrebu ac ymgysylltu effeithiol â rhanddeiliaid i hyrwyddo ein canfyddiadau.
9. Cynnal hyder rhanddeiliaid yn ein gwaith.

Arolygiaeth atebol

10. Datblygu a chyhoeddi cynllun busnes blynyddol.
11. Sicrhau safon uchel o lywodraethu corfforaethol.

Arolygiaeth abl

12. Parhau i wella ein gallu i ymchwilio a dadansoddi.
13. Sicrhau bod gan yr Arolygiaeth weithlu sy'n meddu ar y sgiliau a'r arbenigedd priodol, a bod aelodau staff yn cael eu cynorthwyo i gyflawni eu rolau'n effeithiol.

14. Gwreiddio ein hymrwymiad i gydraddoldeb, amrywiaeth a chynhwysiant ar draws yr Arolygiaeth.

Arolygiaeth gydweithredol

15. Sicrhau bod yr Arolygiaeth Carchardai a'r Weinyddiaeth Gyfiawnder yn gweithio'n effeithiol fel ein prif adran noddi.
16. Gweithio gyda phartneriaid arolygu i ychwanegu gwerth a gwella canlyniadau ar gyfer pobl yn y ddalfa.
17. Chwarae rhan weithredol yn y Mekanwaith Atal Cenedlaethol.
18. Cyfrannu'n weithredol at y rhaglen thematig ac arolygu cyfiawnder troseddol ar y cyd.

Argraffwyd a chyhoeddwyd gan:

Arolygiaeth Carchardai Ei Fawrhydi
3ydd Llawr
10 South Colonnade
Canary Wharf
Llundain
E14 4PU